

MISCELLANEE
R. BIBLIOTECA
DI FIRENZE
NAZ. CENTRALE
1050
4

XXVII

FRIZ

10504

IN
EMINENTISSIMI
CARDINALIS
E' BELGIO
CÆSIS HOSTIVM COPIIS,
CAPTIS VRBIBVS,
TRIVMPHALEM REDITVM,
CVRRVM GLORIÆ
Offerebat LEONARDVS FRIZON
Societatis IESV.

LVGDVNI,

M. DC. LIX.

AD

EMINENTISS. PRINCIPEM
IVLIVM
MAZARINVM,
DE SVO IN AVLAM
AB EXPVGNATA GRAVELINGVA
TRIVMPHALI REDITV,

ODE.

BELGARVM Domitor redi,
 Quò Te Regis amor ſollicitus vocat,
Et mixtæ imperio preces,
 Heroíſque quies parta laboribus.
Vrbes vrbibus additæ;
 Florent aucta nouis lilia laureis:
Aulæ Te cupidæ refer,
 IVLI, perdomitis maior ab hoſtibus.
Hiſpani ſpoliis graues,
 Congeſtâ rapidi Martis adoreâ,
Currus inſtruit aureos,

Plaudentémque trahit Gloria Franciam.
Stipatæ populis viæ
Affuſis reduci : nec Procerum breui
Excurſu mora nectitur ;
Gratandi ſtudio non humili calent.
Quin pompam ipſe etiam Tibi
Regum ducere amat Maximus obuiam.
Tum vox publica, non metu,
Non ſpe ficta ſonat : ſponte volant ſuâ
Laudis carmina liberæ.
Pars eſt ingenij, gaudium ; & impetu
Ingens pectoris emicat,
Nec par ille tamen promeritis Amor.
Tu Mens inclyta Galliæ ;
Tu Dux ille Ducum : Tu geminis dare
Caſtris iura potens ; togæ
Idem, ac militiæ Præſes, & Arbiter.
Iam vis conſilio regi
Diſcit ; barbaricâ nec temerè manu
Cæcus bella gerit Furor.
Et Flammæ ſua ſunt ſidera Martiæ.
Hîc, IVLI, tua bellicos
Curſus Aſtra cient lumine proſpero ;
Regíque, & populo micant :
Gallis purpureum blanda vibrant iubar ;
Hoſti ſanguineum rubent,
Acríque aſſiduè fulgure militant :
Fraudum ſplendidus artifex,
Deprenſus ſtupuit conſiliis Iber.
Deuictus cecidit tuis,

Et

Et vexilla retrò cum gemitu tulit.
Dunkerquæ meditans opem,
Væ, fœdæ ſubitam cladis imaginem
Mœſtis ciuibus obiicit;
Auget damna graui Belgica prælio.
Arcto mœnia carcere
Circumſeſſa premens, Auſtriadæ obuium
Erupiſſe mones Ducem.
Nimirum attonitis hinc pauor, hinc fuga, &
Strages incubat hoſtibus;
Delecta opprimitur ſubſidium manu:
Capti militis agmina
Francis victor ouans diuidis vrbibus.
Quid mox oppida præpete
Curſu rapta ſequar, cùm ſubiit iugum
Vndarum imperioſior
Regina, & domito diues ab æquore?
Fortunæ inuidiam querar,
Morbi triſte nefas, publica cùm Salus,
Auguſtúmque ſuis propè
Palmis ſuccubuit BORBONIDÆ caput?
Ah, vexare recentia
Vates, parce ſacri vulnera pectoris,
Magnum queis modò IVLIVM
Confecit gladio ſæuior hoſtico,
Quamuis magnanimus Dolor,
Fatalémque piâ ſpe ſuperans metum.
Qualem protinus aſpicit
Te Bergua, incolumi Rege, Vinocia;
Quantum conſilio ſtupet,

PRINCEPS, auſpicio cùm reſidem nouo
Gradiuum quatis acrior,
Pendentéſque operum perſequeris minas!
Iamtum victa ſagacibus
Curis, ecce, tuos ante cadit pedes
Grauelingua, Caletij
Felix dum vigilem Te retinet mora,
Abſentémque vicariis
Regem bellipotens partibus exhibes.
Caſtris prouidus excubas,
Ingentéſque animos finitimâ ſedens
Afflas vrbe cohortibus.
Educto medius nec ſemel aggere
Inter puluereas agis
Nubes, æriſonæ fulmina machinæ.
Conſpectúque acuis Duces;
Et ſubdi ſtimulos miles, & igneis
Senſit pectoribus faces:
Spectatore auidus ſe reficit labor.
Ergo rite ſequacibus,
IVLI, compta refers tempora laureis.
Captis lætus ab vrbibus,
Feruentem celebri laude Lutetiam,
Feſtiuáque ſuperbiâ,
Intra regificis Victor honoribus.
CVRRVS ipſa Tibi ſuos
Tali pro Reditu GLORIA conſecrat.

EMINEN

EMINENTISSIMO CARDINALI DE BELGIO TRIVMPHANTI CVRRVS GLORIÆ.

CARMEN HEROICVM.

S*CANDE triumphales*, IVLI, *quos Gloria currus*
Admouet insignes palma, spoliisque superbos
Belgarum, pérque ora virûm, plausúsque volantem,
Longè vrbes populósque super, casúsque sinistros
Tollere victorem properans, cœlóque dicare.
Vix Solis, vix ipsæ ausint certare quadrigæ,
Vulcani, vatúmque labor, licet aurea cuncta;
Materiésque operis diuino cedat honori,
Et iuga fulgore incendat gemmantia vector.
Hunc, IVLI, *currum, hæc cœlestis fercula pompæ*
Struxit amica tibi Virtus, dextráque magistra
Gloria; cui studiis operatæ ingentibus Artes
Certatim, radiis stellarum, auróque peregit.
Nónne vides fronte in prima surgentia rhedæ
Sidera, laurigeróque euinctas fasce secures,
Romani specimen generis, sub luce galeri

Pur

Purpurea? tantus domino cui seruiat axis,
Præfixa ostentant heroæ insignia fortis.
Circùm effictа micant laudum monimenta tuarum,
Cælatique auro spirant, decora alta, labores
MAZARINE: *sacros currus Victoria vestit.*
E.C ministerio partæ Gallis in Germania victoriæ. *Quà latus excurrit dextrum, Mauortia tractu*
Porrigitur vasto Germania; truncáque ponit
Sequanæ ad imperium captiuus cornua Rhenus:
Et, Rheni quæ longa sedent per littora Nymphæ,
Turrigeram ingenti submittunt agmine frontem;
Pax Monasteriẽsis. *Pacificæque Tibi munus gratantur oliuæ.*
Continuò Imperij fines, Germanicáque arua
Excipit, ac veteri Domino parere fatetur
Belgica inexhaustis tellus generosa triumphis.
Belgici triumphi. *Retheli palmam hîc duplicem, fuso hoste, recepta*
Vrbe, manu legis ipse tua, Fortissime IVLI:
Debitaque Atrebates ciuilis præmia quercus
Purpureæ attexunt fronti, obsidione soluta,
Direptisque hilares castris palantis Iberi.
Dehinc Medium aspicias deiecto vertice Montem,
Cassellúmque premi, & celeri Venantia nuper
Mœnia rapta manu. Hîc series densissima rerum;
Quattuor immanes repetitæ stragis acerui,
Innumeræque vrbes, tot Ibero ex hoste trophæa.
Congestæ assurgunt prædæ: Scaldisque fugaci
Amne iugum indignans, & fracto debilis alueo,
Lisáque iam fræni patiens, domitúsque Mosella
Argento hîc spumant solido. Nec iam ipse recusat
Oceanus Franco sauum addixisse tridentem,
Et socias famulo subuectat corpore classes.
Rursum iniecta sibi Mardiko sensit ab alto
Vincula; Dunkerquæ mutatas sensit habenas,

Et Grauelinguæ capta simul arce secutus
BORBONIDÆ *imperium, toto iam Celticus optet*
Jre mari, atque eadem Belgas data iura per omnes.
Singula quæ viuis Opifex splendescere signis
Edocuit; factis, IVLI, *tu grandibus ornas.*
Hîc etiam fuluum ex auro molita leonem
Fabra manus: multo concisus vulnere membra,
Gallorúmque metu speluncis abditus horret.
Ille quidem obtritos irasci tentat in vngues;
Sed cassus furor, & rugitus fingit inanes.
Nimbosa apparet diuersa in parte Pyrene,
Celtarúmque memor quæ nomen Iberia seruat:
Hinc formosa Rosis nectit Galatea coronam, Rosæ, &c. in Catalania captæ.
Liliáque Hispano perfusa cruore rubescunt. Hispani cæsi.
Tum dextri plaga quà Currûs sese extima tollit
In stellam; Romæ, vnde sacer te, Maxime IVLI,
Transtulit ad Francos Genius, collucet imago,
Tyrrhenúmque fretum, scopulísque minacibus Alpes.
Quàm læta Italiæ species! exordia magni Italiæ pacificatio.
Magna refert fati, iactátque operosa Casalis
Fœdera. Iam compositæ animis hostilibus iræ,
Redditaque Allobrogum trepidæ pax ciuica genti.
Gallica nec longe Tusco volat æquore classis, Vrbes maritimæ in Tuscia expugnatæ.
Neptunique arcem geminam rapit. Intremere omnem
Ausoniam, & pauido credas pallere metallo.
At propiùs Francas experta Valentia vires: Valentia.
Eridani lætis adolescunt lilia ripis.
Addua nequicquam castris munitus Iberis, Addua traiectus à Mutinensi duce, Gallici exercitûs in Italia Imperatore.
Sponte ferox tumidúsque, alto nil gurgite cursus
Belligeros Gallorum, & fortia cæpta retardat.
Aduerso insultans Mutinæ Dux traijcit hosti,
Perrumpitque obices. medio sese arduus effert,

Nec genitore minor, pugnæ ALMERICVS *in æstu.*
Inde operi, laudique acer Nauallius instat,
Ah, fragilem ardenti traiectus glande galerum;
Insubres vastasti. *Insubrúmque quatit campos, vrbésque fatigat:*
Iam Mediolani portæ pulsantur, & arces.
Mortara Gallis dedita ipso D. Ludouici festo die. *Mortaræ incubuit rapidi vis horrida Martis,*
Et LODOICÆOS *victoria clarat honores,*
Indigetis testata manum, caroque Nepoti
Impensum Proaui regnato ex æthere munus.
Franciadûm auspiciis an lux felicior, & qua
Gentiles potiùs liceat sperare triumphos?
Hac eadem Atrebatis exuta Hispania castris;
Funditus oppressi seruatis ciuibus hostes.
E. C. Regni summus Administer in vtraque fortuna spectatissimus. *Parte ex aduersa Currûs tibi credita,* IVLI,
Gallia, & ancipiti toties exercita casu,
Explicuit campum immensum, laudisque theatrum
Quo tua se populis Virtus, auóque sequenti
Approbet Inuidiæ domitrix, fortisque sinistræ.
Namque Opifex lætis aspergens mœsta remiscet.
Gratior & læua subiens à parte Voluptas.
Mollis delicias iuges fastidia vitæ
Excipiunt; & sæpè acuunt se rebus acerbis
Dulcia quæ obtuso languebant gaudia sensu:
Clarior & duris effert se Gloria; crescit
Noctis vt obscuræ rutilans carbunculus vmbra.
Ludouici Regis pueritia triumphalis, res curante E.C. *Prima renidentis facies latissima Regni*
Enituit: puro Zephyri tantùm aëre ludunt;
Candida purpureis plaudit Victoria pennis.
Réxque puer, tua cura, tuo venerabile pignus
Depositum gremio Patris morientis ab ore,
Clara ministeria, & partos miratur honores;
Iámque triumphatos victor supereminet hostes.

Ac Tibi, pro meritis, toto se infundit amore;
Auspice quo virides fundunt cunabula palmas,
Crescentésque videt lauros crescentibus annis;
Tardiùs & lauris ingens accrescit Alumnus,
Iam miris prægressus auos puer inclytus orsis.
Ecce autem stygius prorumpit ad æthera turbo,
Ardentésque inter Furias Discordia demens,
Ciuili Gallorum animos in mutua fortes
Funera præcipitans certamine. protinus omni
Parte tremunt concussæ urbes: ruere omnia visa.
Tela inter medius, ferrum vndique & vndique flammam,
Heu, PAVLVS *cadit ille tuus, quo gratior alter*
Non fuerat Iuuenis Regi, non fortior armis;
MANCINÆ *spes gentis, amor dulcissimus Aulæ.*
Illum expiranti similem, similémque gementi
Extulit Ars, lacera inclusam dum viscera mortem
Glande gerunt plumbi accensa; solatia quanquam
Magna ferat leti, Regis quòd victima tristes
Occidit ante oculos. nec tantum vulnere deno
Sanguinis, æterni quantum profluxit honoris.
Sanguine Tu caro aspersus; quóque icta Nepotis
Pectora, crudeli transfixus vulnere corda,
Exuperas hostémque armis, animísque dolorem.
Sic tu Fortunæ, IVLI, *congressus iniquæ,*
Tartaream extinguis pestem: & Prudentia victrix
Per populos altâ spectata in luce triumphat
Turbine sub tanto, & cæci caligine regni.
Pulsa infelici rediit Concordia Regno:
Extorti manibus gladij, tædæque furentûm;
Sanctáque præteritos mersêre obliuia motus.
Vindice Te, læsos Princeps instaurat honores,
Prodigus & veniæ Princeps, parcúsque cruoris;

Gallici tumultus.

Illustriss. Pauli Mãcini occũbentis pro Rege imago.

Regno tranquillitas restituta.

Regiáque inſcribit Patriæ Clementia Patrem.
Læta ſerenato ſuccedunt vndique cælo,
Donec in extrema læua regione curulis
Cernitur incumbens ſtratis, letóque propinquus
BORBONIDES, *febri, heu! miſerùm correptus anhela.*
Antè quidem ingreſſus caſtris victricibus Heros
Geſta recognoſcit Turenæ, operúmque labores
Colluſtrat, campúmque hoſtili à cæde recentem.
Sanguine fumat adhuc, ſegetémque effundit Honoris
Purpuream, & magnæ ſeruat veſtigia famæ.
Dunkerquæ bis capta equitat per compita Princeps,
Victor ouans; legéſque viris, & iura reponit,
Sedulus intacta pro maieſtate ſacrorum.
Nec Morbi inſidias, Febrimque labore calentem
Reſpicit, ille etiam, propiùs dum ſingula luſtrat,
Proiecti (vt perhibent) graueolenti corporis aura
Afflatus. ſed enim concepta incendia vrnis
Diſſimulat, ſedem repetens, Aulamque Caleti,
Succeſſu lætus rerum, maiorque triumpho;
Victorémque pudet morbo ſuccumbere inerti.
At ſuperante malo (quid enim mortale reſiſtat?)
Rex hominem affecta demum virtute fatetur.
Non tamen ille Ducum, proprio in diſcrimine, torpet
Immemor, excepta decorat quos vulnere pugna;
Quidve agitent ſani, expoſcit, qui curſus agat res:
Quaque licet, ſua ſigna animo, bellique tenorem
Perſequitur, curaſque ægro ſub pectore verſat.
Interea ſordentem Aulam, ſuſpenſaque mutis
Arma tubis, ipſumque adeo lugere Triumphum,
Et caligantes mœſta formidine cernas
Pariſios, Morinoſque, & Franci quidquid vbique eſt;
Pannios trepidare fines, Regnoque minantem

Regis morbus, poſt victos acie hoſtes, expugnatámque Dunkerquam.

Icteri

Interitum horrentes, ſtudio diffidere, & Arti;
De cælo veluti tactas horreſcere gentes.
Sed quid ego hæc autem tanti argumenta doloris,
Iam decurſa mihi, relegam, cùm Regia plectro
Laurigero cecini Soteria? quove, iacenti
Immoritura, Parens Natum defendat amore,
Parturiatque iterùm vitæ, propè lumine caſſum?
Quove modo, iam inde à cunis, & Matris ab aluo
Fida comes, Regem Pietas, & feruida Vota
Circumſtent, vigilémque animum ſuper æthera tollant?
Elicium cælo Numen deducere adortæ
Relligio, ſacrique Fides non inſcia ritûs,
Quotquot iêre dies, penetrali in ſede litatum
Inſtituant venerari, hominum Vitamque, Salutemque;
Et cupidi inuitent cupidum ſub pectoris Aulam?
Decumbenti adſtas, & motus anxius omnes E. C. pro Rege ſolicitudo.
Obſeruare mali, tacito ſuſpiria corde,
Eruptura vltrò, cohibes; timidóſque medentes
Hortaris, IVLI; & Matri ſolatia feſſæ
Crebra ciens, meliora iubes ſperare merentem.
Nec temere, longo febris iactatus ab æſtu, Regis in E.C. amor, poſitáque in ipſo fiducia.
Collecta iam mente, ſibi iam redditus, Æger
Ore vocat; propiúſque toro ſuccedere iuſſum
Te, IVLI, affari, rerúmque arcana videtur
Pectore flammato tutam deponere in aurem.
Scilicet inſignem ante alios teſtatus Amicum, Exigit ab E. C. Rex, ſibi vt extremum diſcrimen maturè denunciet.
Hoc fidei, rerum ſupremo in cardine, pignus
Exigit; armatas fraudes, & bellica furta
Qui toties acri nudaris prouidus arte
(Incautum ne mors tacito pede lubrica fallat,
Dum Reginam horror quatiat præſente periclo)
Ipſe adeas, rebus non ſic accepte ſecundis,

Nuncius instantisque, & non reparabilis horæ.
Hæc virtus, hæc summa tui fiducia, IVLI;

E.C summo Institutionis Regię Moderatore.

Sic Pietatem hausit, gaudétque occurrere fato.
Quâ vox illa animum nece tum confecit amantem!
Purpura pallorem traxit; mistáque verendus
Majestate Dolor, sculpti toto eminet ore.
Versa tamen Morbi in ventos cessêre pericla:
Detonuêre poli, & vacuæ sine fulmine nubes.
Currus vbi læuam sellæ consurgit ad oram,
MAZARINE, *tibi melior iam arridet imago.*
Vicit, iô, supplex auersum Gallia Numen;
Maternæ vicêre preces, vicêre PHILIPPI
Fraternæ lacrymæ, & felicis cura Ministri.

Christianiss. Reginæ pietas ad impetrandum, seruãdúmque Adeodatũ filiũ efficax.

Quem fletu Regina satum dedit, & prece casta
Progenitum elicuit cælo; Pietate redemptum
Nunc Francis eadem, precibus fecunda, redonat;
Et Natalitiam referunt Soteria lucem,
Ac superant, caro experti iam muneris vsu.
Tunc pretium ignotum, ac teneri spes vna puelli.

Regia sanitas omnibus Galliæ lætitiis celebrata.

Gaudia securo passim volitantia Regno,
Seruato pro Rege, vehit formosius aurum,
Brutáque lætitiæ sensus hausêre metalla.
Quæ priùs immenso confusa Lutetia luctu,
Suppliciter mœrens, arísque affixa pependit,
Emicat hîc rutilis in flammam accensa pyropis.
Concurrunt vrbis Proceres, ingénsque Senatus:
Ante omnes, Princépsque togæ SEGVERIVS *ibat,*
Et pompam, pietate grauis, ducebat ouantem.
Templa sonant cantu; festis micat ignibus aër;
Ignibus ardentes vici, fluuiúsque relucent;
Bacchæi totam latices fluxêre per vrbem:
Cunctáque sollenni gratatur Francia ritu.

Qualis,

Qualis, vbi obstructi defectu exterrita Solis,
Voluitur in noctem, & pariter cum Sole laborat
Natura, & mæsto sumit lugubria mundo:
At postquam discussæ vmbræ, & lux reddita Regi;
Explicat abstersa nitidos fuligine vultus,
Visáque iam victore simul cum Sole renasci.
Sole suus rebus rediit color: omnia læta;
Ipsæ etiam pecudes, ipsæ gaudere volucres,
Æquora camporum, & rigidis iuga consita siluis.
Regalem inuehitur curru LODOICVS *in vrbem,*
Obuia quæ excussis procurrere mœnibus ardet,
Gestitque, & plenis ciues agit vndique portis.
Christiparæ Princeps hostilibus inclyta signis
Sospes init templa, & festo veneratur honore.
Nimirum Dominæ prima deuotus ab aluo,
Regna super; pompásque suas, sua sacra quotannis
Rite colens, patrij renouat sollennia voti
BORBONIVS: *munúsque suum Patrona tuetur.*
Quid repetam cæsas acies, direptáque castra,
Edomitasque vrbes, transuectæ sidera Diuæ
Augustam solito lucem signare Triumpho?
Accelerat mitra effulgens, lituoque Rutheno
Antistes, Pastor populi, Regisque Magister,
Et longum metitur iter pedes. Addidit alas
Regis Amor, Pietasque: vrbes mirantur euntem:
Virgineis lætus templis Regalia Vota
Persoluit: Magnaque dicat quæ splendida Matri
Munera, Victrici Morborum appensa trophæa.
Testatur Carnotum ædes, Venerataque Crypta,
Mysticus vnde animis, & Diuæ conscius horror
Funditur, antiquo Druidum clarissima cultu.
Sponte Salutiferæ sacrato Virginis antro

D. Virgini Assumptæ Rex Parisiis accepram salutem, victoriamque gratulatur.

Illustriss. Episc Ruthenensis Carnotensem, ac Salmutiēsem Virginem pedes adiit Regis nomine, votum in morbo cōceptū persoluturus.

Mystarum

Myſtarum pia turba, nouémque operata diebus,
Anguſtis in rebus opem, Regique ſalutem
Ambierat voto, & notam prenſauerat aram.
Salmurij paribus decorata altaria votis
(Cæruleus Ligeris gemmata ſuſpicit ora.
Ergo age, nec dubiam tanto, Regina, Clienti,
Sic memori gratóque fauens, defende ſalutem:
Da pede inoffenſo faciles euoluere curſus
Annorum, & factis ingentem extendere vitam.
Quem natum, & Franci reuocatum à funere debent,
O, proprium annueris, & non reuocabile donum,
Belli ferales conuerſo cardine portas
Dum claudat, mox Odryſium ducturus in hoſtem
Olim Aſiæ ſpoliis, domitoque Oriente ſuperbos
Francigenas, Proauum fato meliore ſecutus.
Hàc ibit. ſatis ipſe ſibi iam vixerat Heros,
Longæuus, ſi Regum ætas cenſenda triumphis;
Sat patriæ nondum, & fatis. Maiora ſuperſunt:
Debent aſtra fidem, & ſecli venientis honores.
IVLI *Conſiliis aperit ſe longior ordo:*
Hic & fata reget; finget Prudentia ſortem.
Regis, cõfirmatâ iã valetudine, exercitationes ad Caſtiũ Fontis-Bellaquei. *Poſtquam omnis cecidit languor, vireſque receptæ;*
Aſpice, degeneri fugiens torpere veterno,
Venatu indulget Princeps, per florea culta
Quà nitidæ Fons agmen agit cryſtallinus vndæ:
Nunc medio volucrem iaculans petit aëre prædam;
Letiferæ certo deprendit vulnere glandis:
Nunc Martis ſimulacra ciet; belloque remotus,
Quod ſupereſt, Cuſtodum armis in pace Cohortem
Exercet, ludique genus regale capeſſit.
Vndique viſuri ereptum diſcrimine ſummo
Legati, Proceréſque ad regia caſtra frequentes

Conflu

Confluxêre: agrum migrat lepor vrbe relicta;
Sospitáque officiis feruet certantibus Aula.
Gratantûm Aurelius medio Dux agmine fulget,
Grauelinguæ antehac domitor, dum Celtica GASTO
Arma regens, Fratrem supplet, paruóque Nepoti
Promouet imperij fines, Belgásque triumphat.
Obuius hic longè reduci progressus ab Aula,
Te, IVLI, *amplexu, & curru suscepit amico.*
Addit se pompæ, in siluam frondente metallo
Venanti similis, magnóque superuenit ipse
Agmine Rex: faustósque suo pro marte labores
Gratatus, meritâ Victorem laude coronat.
Tum Regis morbo edomito, Parcáque repulsa
CONTYNVS *Rhodani à populis, placidóque Garumna*
Adueniens, IVLI *reditu, partóque triumpho,*
Ingenij bellíque decus CONTYNVS *ouabat.*
Heu, quianam ARMANDI *præceps Mors gaudia turbat,*
Vix ortum extinguens regali è sanguine florem!
Lætitiæ extremum carpit Dolor inuidus agmen.

Serenill. Aurel. Dux obuiam it E. Cardinali.

Rex ipse occurrit.

Vltima, qua Stellæ pingit pars dorsa Curulis,
Grauelinguæ arces, & Regia castra, tuósque
Auro animans, IVLI, *descripsit, Magne, labores.*
Stat SENETERRÆVS *Ductor, totúmque coronat*
Arte locum. dextrâ Mauortia sceptra coruscant,
Audacésque vrgent in honesta pericula Celtas:
Vultu animus flagrat, & frontem sua laurea cinxit.
Haud procul inde manus Hispana clade cruentas
Arduus ostentans, hostes TVRENA *coërcet,*
Et medio tegit armorum socia agmina vallo,
Dixmuda, & Furnis raptim, Berguáque potitus
Dunkerquæ victor; felix, si protinus almæ
Det Fideique manus, Romanáque signa sequatur.

Obsidio Grauelinguæ.

At Grauelingue triplici circumdata fossâ,
Vndosa,ingenti,Lunatisque obsita muris
Mœnia præsidio Hispani trepidante tuentur.
Nec quisquam erumpit portis,aut castra lacessit:
Missilibus certant flammis arcere ruentes
Franciadas,cannisque necem displodere ahenis.
Acriùs & Francis effusa incendia castris:
Immanésque globos,tempestatémque vomebant
Sulfuream assiduo tormenta frementia iactu.
Mole labant quassi tanta, passimque ruinam
Dant muri; turrésque, & saxea cornua cedunt.
Puluere fumantem piceo, candere tabellam
Igne putes: mistúsque operi sonus, iraque flammis,
Et pauor, & leti centum atro turbine formæ.
Instant assultu vario, diuulsaque saxis
Saxa inter Franci irrumpunt, Francisque remisti
Heluetij,Scotique, & nomina fida,Britanni;
Diuersi patria, visi sed robore fratres,
Concordique animo,atque inuicti Regis amore.
Insignia facta per obsidionẽ. *En Scoti obiecto tardantem gurgite fossam*
Intrepidi nando, visu mirabile, vincunt
(Belligero anteeunt gladij, & fluuiale profundum
Ore secant) castra aduerso iam littore figunt.
Atque alius, Duce quo legio Campana cohortis
Gaudet, in hostiles nudo se corpore fluctus
Cuniculi bellici. *Coniicit, artificem media inter prælia ducens,*
Suffossurum vrbis tacito molimine muros;
Deinde cauam implebit nitrato puluere labem.
Fatale inuentum muris! nam puluis vbi ignem
Concepit fune admotum, rarescit & aër
Accensus,nec flamma viam clauso inuenit antro;
Impatiens vi rumpit iter,latera omnia rumpit

Carceris, impositasque arces. tonat vndique tellus,
Et stragem immensam conuulsis mœnibus edit,
Exitio inuoluens homines, hominúmque labores.
Horrendæ artificem cladis Dux lintre latentem
Ipse palàm ducit. ferrum manus altera gestat;
Altera contempto cymbam regit hoste sequacem.
Nec caret euentu felix audacia iusto:
Quippe vbi transfossam applicuit cymbamq; virúmque,
Incolumis, sociûm turbâ plaudente, remenso
Tuta petit stagno nudus loca, quem super ardens
Grando sonat plumbi, & stridentes increpat vndas.
Multáque præterea bellantûm exempla virorum,
Non audita priùs, venientibus edita seclis,
Gallica castra vident, obsessúsque horret Iberus.
Nimirum hos annos IVLI *vicinia fecit;* E.C. actuosæ curæ obsidionis.
Quem pro Rege gr. quis post sæua pericula morbi
Mollius ad cælum, & patria interiora reuerso,
Restantem seruat statio opportuna Caleti;
Vnde frequens castra inuisit, duróque labores
Præsens ipse leuat. Tanto sub teste superbus
Arma mouet; Regíque suam, spectante Ministro,
Virtutem Ductórque probat, milesque; nec hostem
Obsessum contra tanto contenditur æstu,
Quantum inter se se pulchro certamine pugnant,
Quis laudem, Magnique ferat suffragia IVLI.
Nec magis hic lingua, dextra quàm largus, & auri;
Laude super; pretióque animosos addit honores.
Ergo alacres plagasque, & aperta pericula rident,
Euertúntque moras, propiúsque accedere tendunt.
Iam superant muros; iam propugnacula latè
Cuncta tenent, nudámque inuadunt cominùs vrbem.
Insidiis nuper, pugnáque exceptus iniqua,

PRINCEPS, auſpicio cùm reſidem nouo
Gradiuum quatis acrior,
Pendentéſque operum perſequeris minas!
Iamtum victa ſagacibus
Curis, ecce, tuos ante cadit pedes
Grauelingua, Caletij
Felix dum vigilem Te retinet mora,
Abſentémque vicariis
Regem bellipotens partibus exhibes.
Caſtris prouidus excubas,
Ingentéſque animos finitimâ ſedens
Afflas vrbe cohortibus.
Educto medius nec ſemel aggere
Inter puluereas agis
Nubes, æriſonæ fulmina machinæ.
Conſpectúque acuis Duces;
Et ſubdi ſtimulos miles, & igneis
Senſit pectoribus faces:
Spectatore auidus ſe reficit labor.
Ergo rite ſequacibus,
IVLI, compta refers tempora laureis.
Captis lætus ab vrbibus,
Feruentem celebri laude Lutetiam,
Feſtiuáque ſuperbiâ,
Intra regificis Victor honoribus.
CVRRVS ipſa Tibi ſuos
Tali pro Reditu GLORIA conſecrat.

EMINEN

EMINENTISSIMO CARDINALI DE BELGIO TRIVMPHANTI CVRRVS GLORIÆ.

CARMEN HEROICVM.

SCANDE *triumphales*, IVLI, *quos Gloria currus*
Admouet insignes palma, spoliisque superbos
Belgarum, pérque ora virûm, plausúsque volantem,
Longè vrbes populósque super, casúsque sinistros
Tollere victorem properans, cœlóque dicare.
Vix Solis, vix ipsæ ausint certare quadrigæ,
Vulcani, vatúmque labor, licet aurea cuncta;
Materiésque operis diuino cedat honori,
Et iuga fulgore incendat gemmantia vector.
Hunc, IVLI, *currum, hæc cœlestis fercula pompæ*
Struxit amica tibi Virtus, dextráque magistra
Gloria; cui studiis operatæ ingentibus Artes
Certatim, radiis stellarum, auróque peregit.
Nónne vides fronte in prima surgentia rhedæ
Sidera, laurigeróque euinctas fasce secures,
Romani specimen generis, sub luce galeri

Pur

Purpurea? tantus domino cui seruiat axis,
Præfixa ostentant heroæ insignia fortis.
Circùm effictа micant laudum monimenta tuarum,
Cælatique auro spirant, decora alta, labores
MAZARINE: *sacros currus Victoria vestit.*

E.C ministerio partæ Gallis in Germania victoriæ.

Quà latus excurrit dextrum, Mauortia tractu
Porrigitur vasto Germania; truncáque ponit
Sequanæ ad imperium captiuus cornua Rhenus:
Et, Rheni quæ longa sedent per littora Nymphæ,
Turrigeram ingenti submittunt agmine frontem;

Pax Monasteriẽsis.

Pacificæque Tibi munus gratantur oliuæ.
Continuò Imperij fines, Germanicáque arua
Excipit, ac veteri Domino parere fatetur
Belgica inexhaustis tellus generosa triumphis.

Belgici triumphi.

Retheli palmam hîc duplicem, fuso hoste, recepta
Vrbe, manu legis ipse tua, Fortissime IVLI:
Debitaque Atrebates ciuilis præmia quercus
Purpureæ attexunt fronti, obsidione soluta,
Direptisque hilares castris palantis Iberi.
Dehinc Medium aspicias deiecto vertice Montem,
Cassclúmque premi, & celeri Venantia nuper
Mœnia rapta manu. Hîc series densissima rerum;
Quattuor immanes repetitæ stragis acerui,
Innumeræque vrbes, tot Ibero ex hoste trophæa.
Congestæ assurgunt prædæ: Scaldisque fugaci
Amne iugum indignans, & fracto debilis alueo,
Lisáque iam freni patiens, domitúsque Mosella
Argento hîc spumant solido. Nec iam ipse recusat
Oceanus Franco sæuum addixisse tridentem,
Et socias famulo subuectat corpore classes.
Rursum iniecta sibi Mardiko sensit ab alto
Vincula; Dunkerquæ mutatas sensit habenas,

Et

Et Grauelingua capta simul arce secutũ
BORBONIDÆ *imperium, toto iam Celticus optet*
Ire mari, atque eadem Belgas data iura per omnes.
Singula quæ viuis Opifex splendescere signis
Edocuit; factis, IVLI, *tu grandibus ornas.*
Hîc etiam fuluum ex auro molita leonem
Fabra manus: multo concisus vulnere membra,
Gallorúmque metu speluncis abditus horret.
Ille quidem obtritos irasci tentat in vngues;
Sed cassus furor, & rugitus fingit inanes.
Nimbosa apparet diuersa in parte Pyrene,
Celtarúmque memor quæ nomen Iberia seruat:
Hinc formosa Rosis nectit Galatea coronam, Rosæ, &c. in Catalania captæ. Hispani cæsi.
Liliáque Hispano perfusa cruore rubescunt.
Tum dextri plaga quà Currûs sese extima tollit
In cælum; Romæ, vnde sacer te, Maxime IVLI,
Transtulit ad Francos Genius, collucet imago,
Tyrrhenúmque fretum, scopulisque minacibus Alpes.
Quàm læta Italiæ species! exordia magni Italiæ pacificatio.
Magna refert fati, iactátque operosa Casalis
Fœdera. Iam compostæ animis hostilibus iræ,
Redditaque Allobrogum trepidæ pax ciuica genti.
Gallica nec longe Tusco volat æquore classis, Vrbes maritimæ in Tuscia expugnatæ.
Neptunique arcem geminam rapit. Intremere omnem
Ausoniam, & pauido credas pallere metallo.
At propiùs Francas experta Valentia vires: Valentia.
Eridani lætis adolescunt lilia ripis.
Addua nequicquam castris munitus Iberis, Addua traiectus à Mutinensi duce, Gallici exercitûs in Italia Imperatore.
Sponte ferox tumidúsque, alto nil gurgite cursus
Belligeros Gallorum, & fortia cæpta retardat.
Aduerso insultans Mutinæ Dux traijcit hosti,
Perrumpitque obices. medio se se arduus effert,

Nec genitore minor, pugnæ ALMERICVS *in æstu.*
Inde operi, laudique acer Navallius instat,
Ah, fragilem ardenti traiectus glande galerum;
Insubres vastasti. *Insubrúmque quatit campos, urbésque fatigat:*
Iam Mediolani portæ pulsantur, & arces.
Mortara Gallis dedita ipso D. Ludouici festo die. *Mortaræ incubuit rapidi vis horrida Martis,*
Et LODOICÆOS *victoria clarat honores,*
Indigetis testata manum, caroque Nepoti
Impensum Proaui regnato ex æthere munus.
Franciadûm auspiciis an lux felicior, & qua
Gentiles potiùs liceat sperare triumphos?
Hac eadem Atrebatis exuta Hispania castris;
Funditus oppressi seruatis ciuibus hostes.
E. C. Regni summus Administer in vtraque fortuna spectatissimus. *Parte ex aduersa Currûs tibi credita,* IVLI,
Gallia, & ancipiti toties exercita casu,
Explicuit campum immensum, laudisque theatrum
Quo tua se populis Virtus, auóque sequenti
Approbet Inuidiæ domitrix, fortisque sinistræ.
Namque Opifex lætis aspergens mæsta remiscet.
Gratior & læua subiens à parte Voluptas.
Mollis delicias iuges fastidia vitæ
Excipiunt; & sæpè acuunt se rebus acerbis
Dulcia quæ obtuso languebant gaudia sensu:
Clarior & duris effert se Gloria; crescit
Noctis vt obscuræ rutilans carbunculus umbra.
Ludouici Regis pueritia triumphalis, res curante E.C. *Prima renidentis facies lætissima Regni*
Enituit: puro Zephyri tantùm aëre ludunt;
Candida purpureis plaudit Victoria pennis.
Réxque puer, tua cura, tuo venerabile pignus
Depositum gremio Patris morientis ab ore,
Clara ministeria, & partos miratur honores;
Iámque triumphatos victor supereminet hostes.

Ac

Ac Tibi, pro meritis, toto se infundit amore;
Auspice quo virides fundunt cunabula palmas,
Crescentésque videt lauros crescentibus annis;
Tardiùs & lauris ingens accrescit Alumnus,
Iam miris prægressus auos puer inclytus orsis.
Ecce autem stygius prorumpit ad æthera turbo, Gallici tumultus.
Ardentésque inter Furias Discordia demens,
Ciuili Gallorum animos in mutua fortes
Funera præcipitans certamine. protinus omni
Parte tremunt conjussa vrbes: ruere omnia visa.
Tela inter medius, ferrum vndique & vndique flammam, Illustriss. Pauli Mãcini occũbentis pro Rege imago.
Heu, PAVLVS cadit ille tuus, quo gratior alter
Non fuerat Iuuenis Regi, non fortior armis;
MANCINÆ spes gentis, amor dulcissimus Aulæ.
Illum expiranti similem, similémque gementi
Extulit Ars, lacera inclusam dum viscera mortem
Glande gerunt plumbi accensa; solatia quanquam
Magna ferat leti, Regis quòd victima tristes
Occidit ante oculos. nec tantum vulnere deno
Sanguinis, æterni quantum profluxit honoris.
Sanguine Tu caro aspersus; quóque icta Nepotis
Pectora, crudeli transfixus vulnere corda,
Exuperas hostémque armis, animísque dolorem.
Sic tu Fortunæ, IVLI, congressus iniquæ,
Tartaream extinguis pestem: & Prudentia victrix Regno tranquillitas restituta.
Per populos altâ spectata in luce triumphat
Turbine sub tanto, & cæci caligine regni.
Pulsa infelici rediit Concordia Regno:
Extorti manibus gladij, tædæque furentûm;
Sanctáque præteritos mersêre obliuia motus.
Vindice Te, læsos Princeps instaurat honores,
Prodigus & veniæ Princeps, parcúsque cruoris;

Regiáque inſcribit Patriæ Clementia Patrem.
Læta ſerenato ſuccedunt vndique cælo,
Donec in extrema læua regione curulis
Regis morbus, poſt victos acie hoſtes, expugnatámque Dunkerquam. *Cernitur incumbens ſtratis, letôque propinquus*
BORBONIDES, *febri, heu! miſerùm correptus anhela.*
Antè quidem ingreſſus caſtris victricibus Heros
Geſta recognoſcit Turenæ, operúmque labores
Colluſtrat, campúmque hoſtili à cæde recentem.
Sanguine fumat adhuc, ſegetémque effundit Honoris
Purpuream, & magnæ ſeruat veſtigia famæ.
Dunkerquæ bis capta equitat per compita Princeps,
Victor ouans; legéſque viris, & iura reponit,
Sedulus intacta pro maieſtate ſacrorum.
Nec Morbi inſidias, Febrimque labore calentem
Reſpicit, ille etiam, propiùs dum ſingula luſtrat,
Proiecti (vt perhibent) graueolenti corporis aura
Afflatus. ſed enim concepta incendia venis
Diſſimulat, ſedem repetens, Aulamque Caleti,
Succeſſu lætus rerum, maiorque triumpho;
Victorémque pudet morbo ſuccumbere inerti.
At ſuperante malo (quid enim mortale reſiſtat?)
Rex hominem afflicta demum virtute fatetur.
Non tamen ille Ducum, proprio in diſcrimine, torpet
Immemor, excepta decorat quos vulnere pugna;
Quidve agitent ſani, expoſcit, qui curſus agat res:
Quaque licet, ſua ſigna animo, bellique tenorem
Perſequitur, curaſque ægro ſub pectore verſat.
Interea ſordentem Aulam, ſuſpenſaque mutis
Arma tubis, ipſumque adeo lugere Triumphum,
Et caligantes mœſta formidine cernas
Pariſios, Morinoſque, & Franci quidquid vbique eſt;
Pœonios trepidare ſenes, Regnoque minantem.

Interi

Interitum horrentes, ſtudio diffidere, & Arti;
De cælo veluti tactas horreſcere gentes.
Sed quid ego hæc autem tanti argumenta doloris,
Iam decurſa mihi, relegam, cùm Regia plectro
Laurigero cecini Soteria? quove, iacenti
Immoritura, Parens Natum defendat amore,
Parturiatque iterùm vitæ, propè lumine caſſum?
Quove modo, iam inde à cunis, & Matris ab aluo
Fida comes, Regem Pietas, & feruida Vota
Circumſtent, vigilémque animum ſuper æthera tollant?
Elicium cælo Numen deducere adortæ
Relligio, ſacrique Fides non inſcia ritûs,
Quotquot iêre dies, penetrali in ſede litatum
Inſtituant venerari, hominum Vitamque, Salutemque,
Et cupidi inuitent cupidum ſub pectoris Aulam? E. C. pro Rege ſolicitudo.
Decumbenti adſtas, & motus anxius omnes
Obſeruare mali, tacito ſuſpiria corde,
Eruptura vltrò, cohibes; timidóſque medentes
Hortaris, IVLI; & Matri ſolatia feſſæ
Crebra ciens, meliora iubes ſperare merentem.
Nec temere, longo febris iactatus ab æſtu, Regis in E.C. amor, poſitáque in ipſo fiducia.
Collecta iam mente, ſibi iam redditus, Æger
Ore vocat; propiúſque toro ſuccedere iuſſum
Te, IVLI, affari, rerúmque arcana videtur
Pectore flammato tutam deponere in aurem.
Scilicet inſignem ante alios teſtatus Amicum, Exigit ab E. C. Rex, ſibi vt extremum diſcrimen maturè denunciet.
Hoc fidei, rerum ſupremo in cardine, pignus
Exigit; armatas fraudes, & bellica furta
Qui toties acri nudaris prouidus arte
(Incautum ne mors tacito pede lubrica fallat,
Dum Reginam horror quatiat præſente periclo)
Ipſe adeas, rebus non ſic accepte ſecundis,

Nuncius instantisque, & non reparabilis horæ.
Hæc virtus, hæc summa tui fiducia, IVLI;

E.C summo Institutionis Regię Moderatore.

Sic Pietatem hausit, gaudétque occurrere fato.
Quâ vox illa animum nece tum confecit amantem!
Purpura pallorem traxit; mistáque verendus
Majestate Dolor, sculpti toto eminet ore.
Versa tamen Morbi in ventos cessêre pericla:
Detonuêre poli, & vacuæ sine fulmine nubes.
Currus vbi læuam sellæ consurgit ad oram,
MAZARINE, *tibi melior iam arridet imago.*
Vicit, iô, supplex auersum Gallia Numen;
Maternæ vicêre preces, vicêre PHILIPPI
Fraternæ lacrymæ, & felicis cura Ministri.

Christianiss. Reginæ pietas ad impetrandum, seruãdúmque Adeodatũ filiũ efficax.
Regia sanitas omnibus Galliæ lætitiis celebrata.

Quem fletu Regina satum dedit, & prece casta
Progenitum elicuit cælo; Pietate redemptum
Nunc Francis eadem, precibus fecunda, redonat;
Et Natalitiam referunt Soteria lucem,
Ac superant, caro experti iam muneris vsu.
Tunc pretium ignotum, ac teneri spes vna puelli.
Gaudia securo passim volitantia Regno,
Seruato pro Rege, vehit formosius aurum,
Brutáque lætitiæ sensus hausêre metalla.
Quæ priùs immenso confusa Lutetia luctu,
Suppliciter mærens, arísque affixa pependit,
Emicat hîc rutilis in flammam accensa pyropis.
Concurrunt vrbis Proceres, ingénsque Senatus:
Ante omnes, Princépsque togæ SEGVERIVS *ibat,*
Et pompam, pietate grauis, ducebat ouantem.
Templa sonant cantu; festis micat ignibus aër;
Ignibus ardentes vici, fluuiúsque relucent;
Bacchæi totam latices fluxêre per vrbem:
Cunctáque sollenni gratatur Francia ritu.

Qualis,

Qualis, vbi obstructi defectu exterrita Solis,
Voluitur in noctem, & pariter cum Sole laborat
Natura, & mæsto sumit lugubria mundo:
At postquam discussæ vmbræ, & lux reddita Regi;
Explicat abstersa nitidos fuligine vultus,
Visáque iam victore simul cum Sole renasci.
Sole suus rebus rediit color: omnia læta;
Ipsæ etiam pecudes, ipsæ gaudere volucres,
Æquora camporum, & rigidis iuga consita siluis.
Regalem inuehitur curru LODOICVS *in vrbem,*
Obuia quæ excussis procurrere mœnibus ardet,
Gestitque, & plenis ciues agit vndique portis.
Christiparæ Princeps hostilibus inclyta signis
Sospes init templa, & festo veneratur honore.
Nimirum Dominæ prima deuotus ab aluo,
Regna super; pompásque suas, sua sacra quotannis
Rite colens, patrij renouat sollennia voti
BORBONIVS: *munúsque suum Patrona tuetur.*
Quid repetam cæsas acies, direptáque castra,
Edomitasque vrbes, transuectæ sidera Diuæ
Augustam solito lucem signare Triumpho?
Accelerat mitra effulgens, lituoque Rutheno
Antistes, Pastor populi, Regisque Magister,
Et longum metitur iter pedes. Addidit alas
Regis Amor, Pietasque: vrbes mirantur euntem:
Virgineis lætus templis Regalia Vota
Persoluit: Magnaque dicat quæ splendida Matri
Munera, Victrici Morborum appensa trophæa.
Testatur Carnotum ædes, Venerataque Crypta,
Mysticus vnde animis, & Diuæ conscius horror
Funditur, antiquo Druidum clarissima cultu.
Sponte Salutiferæ sacrato Virginis antro

D. Virgini Assumptæ Rex Parisiis acceptam salutem, victoriamque gratulatur.

Illustriss. Episc Ruthenensis Carnotensem, ac Salmutiēsem Virginem pedes adiit Regis nomine, votum in morbo cōceptū persoluturus.

Mystarum

Myſtarum pia turba, nouémque operata diebus,
Anguſtis in rebus opem, Regique ſalutem
Ambierat voto, & notam prenſauerat aram.
Salmurij paribus decorata altaria votis
Cæruleus Ligeris gemmata ſuſpicit ora.
Ergo age, nec dubiam tanto, Regina, Clienti,
Sic memori gratóque fauens, defende ſalutem:
Da pede inoffenſo faciles euoluere curſus
Annorum, & factis ingentem extendere vitam.
Quem natum, & Franci reuocatum à funere debent,
O, proprium annueris, & non reuocabile donum,
Belli ferales conuerſo cardine portas
Dum claudat, mox Odryſium ducturus in hoſtem
Olim Aſiæ ſpoliis, domitoque Oriente ſuperbos
Francigenas, Proauum fato meliore ſecutus.
Hàc ibit. ſatis ipſe ſibi iam vixerat Heros,
Longæuus, ſi Regum ætas cenſenda triumphis;
Sat patriæ nondum, & fatis. Maiora ſuperſunt,
Debent aſtra fidem, & ſecli venientis honores.
IVLI *Conſiliis aperit ſe longior ordo:*
Hic & fata reget; finget Prudentia ſortem.
Regis, cõfirmatâ iã valetudine, exercitationes ad Caſtiũ Fontis-Bellaquei.
Poſtquam omnis cecidit languor, vireſque receptæ;
Aſpice, degeneri fugiens torpere veterno,
Venatu indulget Princeps, per florea culta
Quà nitidæ Fons agmen agit cryſtallinus vndæ:
Nunc medio volucrem iaculans petit aëre prædam;
Letiferæ certo deprendit vulnere glandis:
Nunc Martis ſimulacra ciet; belloque remotus,
Quod ſupereſt, Cuſtodum armis in pace Cohortem
Exercet, ludique genus regale capeſſit.
Vndique viſuri ereptum diſcrimine ſummo
Legati, Proceréſque ad regia caſtra frequentes

Conflu

Confluxére: agrum migrat lepor vrbe relicta;
Sospitáque officiis feruet certantibus Aula.
Gratantûm Aurelius medio Dux agmine fulget,
Grauelinguæ antehac domitor, dum Celtica GASTO
Arma regens, Fratrem supplet, paruóque Nepoti
Promouet imperij fines, Belgásque triumphat.
Obuius hic longè reduci progressus ab Aula, Serenissi. Aurel. Dux obuiam it E. Cardinali.
Te, IVLI, *amplexu, & curru suscepit amico.*
Addit se pompæ, in siluam frondente metallo
Venanti similis, magnóque superuenit ipse
Agmine Rex: faustósque suo pro marte labores
Gratatus, meritâ Victorem laude coronat. Rex ipse occurrit.
Tum Regis morbo edomito, Parcáque repulsa
CONTYNVS *Rhodani à populis, placidóque Garumna*
Adueniens, IVLI *reditu, partóque triumpho,*
Ingenij bellique decor CONTYNVS *ouabat.*
Heu, quianam ARMANDI *præceps Mors gaudia turbat,*
Vix ortum extinguens regali è sanguine florem!
Lætitiæ extremum carpit Dolor inuidus agmen.
Vltima, quà Stellæ pingit pars dorsa Curulis, Obsidio Grauelinguæ.
Grauelinguæ arces, & Regia castra, tuósque
Auro animans, IVLI, *descripsit, Magne, labores.*
Stat SENETERRÆVS *Ductor, totúmque coronat*
Arte locum. dextrâ Mauortia sceptra coruscant,
Audacésque vrgent in honesta pericula Celtas:
Vultu animus flagrat, & frontem sua laurea cinxit.
Haud procul inde manus Hispana clade cruentas
Arduus ostentans, hostes TVRENA *coërcet,*
Et medio tegit armorum socia agmina vallo,
Dixmuda, & Furnis raptim, Berguáque potitus
Dunkerquæ victor; felix, si protinus almæ
Det Fideique manus, Romanáque signa sequatur.

At Grauelinguæ triplici circumdata fossâ,
Vndosa,ingenti,Lunatisque obsita muris
Mœnia præsidio Hispani trepidante tuentur.
Nec quisquam erumpit portis,aut castra lacessit:
Missilibus certant flammis arcere ruentes
Franciadas,cannisque necem displodere ahenis.
Acriùs & Francis effusa incendia castris:
Immanésque globos,tempestatémque vomebant
Sulfuream assiduo tormenta frementia iactu.
Mole labant quassi tanta, passímque ruinam
Dant muri; turrésque, & saxea cornua cedunt.
Puluere fumantem piceo, candere tabellam
Igne putes: mistúsque operi sonus, iraque flammis,
Et pauor, & leti centum atro turbine formæ.
Instant assultu vario, diuulsaque saxis
Saxa inter Franci irrumpunt, Francisque remissi
Heluetij,Scotique, & nomina fida,Britanni;
Diuersi patria, visi sed robore fratres,
Concordique animo,atque inuicti Regis amore.
Insignia facta per obsidionē. *En Scoti obiecto tardantem gurgite fossam*
Intrepidi nando, visu mirabile, vincunt
(Belligero anteeunt gladij, & fluuiale profundum
Ore secant) castra aduerso iam littore figunt.
Atque alius, Duce quo legio Campana cohortis
Cuniculi bellici. *Gaudet, in hostiles nudo se corpore fluctus*
Coniicit, artificem media inter prælia ducens,
Suffossurum vrbis tacito molimine muros;
Deinde cauam implebit nitrato puluere labem.
Fatale inuentum muris! nam puluis vbi ignem
Concepit fune admotum, rarescit & aër
Accensus,nec flamma viam clauso inuenit antro;
Impatiens vi rumpit iter,latera omnia rumpit

Carceris, impositasque arces. tonat vndique tellus,
Et stragem immensam conuulsis mœnibus edit,
Exitio inuoluens homines, hominúmque labores.
Horrendæ artificem cladis Dux lintre latentem
Ipse palàm ducit. ferrum manus altera gestat;
Altera contempto cymbam regit hoste sequacem.
Nec caret euentu felix audacia iusto:
Quippe vbi transfossam applicuit cymbamq; virúmque,
Incolumis, sociûm turbâ plaudente, remenso
Tuta petit stagno nudus loca, quem super ardens
Grando sonat plumbi, & stridentes increpat vndas.
Multáque prætereabellantûm exempla virorum,
Non audita priùs, venientibus edita seclis,
Gallica castra vident, obsessúsque horret Iberus.
Nimirum hos annos IVLI *vicinia fecit;*
Quem pro Rege gr quis post sæua pericula morbi
Mollius ad cælum, & patriæ interiora reuerso,
Restantem struat statio opportuna Caleti;
Vnde frequens castra inuisit, durósque labores
Præsens ipse leuat. Tanto sub teste superbus
Arma mouet; Regíque suam, spectante Ministro,
Virtutem Ductórque probat, milesque; nec hostem
Obsessum contra tanto contenditur æstu,
Quantum inter se se pulchro certamine pugnant,
Quis laudem, Magnique ferat suffragia IVLI.
Nec magis hic lingua, dextra quàm largus, & auri;
Laude super; pretióque animosos addit honores.
Ergo alacres plagasque, & aperta pericula rident,
Euertúntque moras, propiúsque accedere tendunt.
Iam superant muros; iam propugnacula latè
Cuncta tenent, nudámque inuadunt cominùs vrbem.
Insidiis nuper, pugnáque exceptus iniqua,

E.C.actuo sæ curæ obsidionis.

C 2

Rurſum ex captiuo victor, pactique ſequeſter,
Arce COASLINVS *ſumma minitatur Ibero*
Præfecto (SENETERRÆI *ſic iuſſa ferebant*)
Ni Gallum admittat diſcincta mœnibus vrbis:
Peſtiferóque ſpecus tres fœtas ſulfure monſtrat.
Miſſus ad E. C. obſeſſorum hoſtium Tribunus, qui deditionis leges acciperet.
Mittitur extemplo portis Orator apertis,
Qui IVLI *leges, & Regia fræna capeſſat.*
Manqueſius victos muris educit Iberos,
Et MAZARINVM *prono veneratur ouantem*
Pectore. Dat cladis Victor ſolatia tantus.
Ipſe autem captæ ſuccedit IVLIVS *vrbi.*
Talia multiplici cælauit imagine facta,
Aureáque illuſtri circumfert GLORIA *Curru.*
Impulit ipſa volans volucres auriga quadrigas,
Inſtrato alipedes oſtro, criſtiſque ſuperbos
Puniceis, pictoque aſperſos lilia tergo.
Vectorem ſenſere ſuum; ſacroque laborant,
Exultantque onere, & Zephyros præuertere certant.
Aurea frena molunt: iuba vittis aurea nexis:
Textilibúſque auro læti quatiuntur habenis.
Interiorem ardens conſternit purpura currum:
Purpureúſque ſuper, Romano & honore togatus,
IVLI, *Cæſareóque ſedes auguſtior aſtro;*
Aëraque, & totos colluſtras lumine currus.
Quadrigas feſta anteuolat denſo agmine pompa.
Vexillum dextra niueum Victoria tollit,
Flores inſcriptum, cæleſtia munera, Francos:
Cærulea ambitur viridantibus area palmis.
Argento reſonante tubam, byſſóque nitentem
Fama gerit chlamyda, & radiantes explicat alas.
It, roſeis qua corda ligat Concordia ſertis,
Et Fortuna Redux, & aperto copia cornu,

Læti

Lætitiæque comes trabea ſplendente Triumphus,
Et Curæ vigiles, indefeſſíque labores,
Muſarúmque Chorus, Virtutum exercitus omnis.
Poſt currum depreſſa iugo portenta trahuntur;
Inuidia infelix, liuente Calumnia vultu,
Proditioque, & ſanguinea Diſcordia palla,
Extinctos lacrymans tædis fumantibus ignes;
Fraudéſque, Inſidiæque, exarmatúmque Duellum.
Arma inter dominas horreſcunt Crimina leges.
Tantam agitat, IVLI, *curru tibi Gloria pompam:*
Plauſibus excipiunt Francæ longo ordine gentes.
At Muſæ læto meditantur carmine laudes,
Facta ſacrum cæli ingenio deſcripta per axem:
Vt Puerum ingentem luſtrali é fonte renatum
Suſcipiens, pulchro LODOICVM *nomine ſignas:* E C. Regis in Baptiſmo ſuſceptor.
Vt pacem, Bellúmque regis; Themidémque, Fidémque
Rite foues: Regi vt princeps, Regnóque Miniſter
Aduigilas; victis Belgas Inſubribus addis;
Fata moues populorum, animo complecteris orbem.
Auſpice Te, qui partus Honos! Te præſide, IVLI,
Gallica ſe quantis attollit Fama trophæis!
Te domitæ ſtupuere vrbes: Te mente ſagaci
Fractus fugit Iber. Oſtendæ ignobile lucrum,
Et Franca Hiſpanam fraudem virtute rependis.
Connexas ſecunda ferit Victoria lauros,
Atque aliam ex alia iuſſit ſuccreſcere palmam.
Tu, rem Germanam vario miſcente tumultu,
Imperij libras ſortem; populoſque feroces Curæ pro Succiæ, Poloniæ, Daniæ pacificatione.
Iungere, & Arctoos concordi fœdere Reges,
Sarmatiæque graues tendis componere motus.
Cæſareas Gallorum Aquilas à finibus arces,
Sacramento adigens Romanum in publica Regem In Comitiis Impe-

tijcautum, ne Imperator Electus suppetias hostibus Galliæ mittat.
Multorum Germaniæ principum fœdus cũ Gallia.
Religionis studium in Iansenianos exprõptum.

Pacta, neque Austriaco temerandas sanguine leges.
Et tua Germani Proceres se in fœdera nectunt.
Tu stygiæ excidio pestis, sectæque Batauæ
Jncumbis, Fidei Vindex; cœlestiáque orsa
Perficiens, animos cogis parere rebelles
Legiferæ Themidi, Regique, Patrique Latino.
Salue Romulidûm Soboles, decus addite Francis,
Et molli dignare aditu tua facta canentes.
Aula reuertentes semper gratata triumphos
Sic celebret, merito accipiat LODOICVS *honore*
MAZARINA *sequens tranquillo Sidera cursu*
Gallia, adoratos fasces, dominásque Secures,
IVLIA *quas niueis frænat Clementia vinclis,*
Victricique recens ornauit fronde Triumphus.

Hæc memorant Musæ: referent hæc carmina gentes,
Seraque fors recinet seclis voluentibus ætas,
Necdum perfecta, & studio properata calenti;
Cuncta licet meritis impar, Phœbæa cadat vis.
Interea æterno laudes insculpet Olympo
Gloria, Te, IVLI, *trans nubila, transque coruscas*
Tempestatum arces Fortunæ mobilis auras,
Sublimi rapiens media inter sidera CVRRV.

FINIS.

